

TÁMOP-4.2.1.D-15/1/KONV-2015-0002

**Közösségi főiskola regionális
megvalósíthatóságának vizsgálata**

Szeged, 2015.10.29.

**A „TUDÁS-IPAR IGÉNYEIT KISZOLGÁLÓ
FELSŐOKTATÁSI SZOLGÁLTATÁSOK
MEGALAPOZÁSA A DÉL-ALFÖLDI RÉGIÓBAN”
CÍMŰ PROJEKT KERETÉBEN MEGVALÓSULÓ
„KÖZÖSSÉGI FŐISKOLA REGIONÁLIS
MEGVALÓSÍTHATÓSÁGÁNAK MEG-
ALAPOZÁSA PROGRAMELEM”
EREDMÉNYEINEK BEMUTATÁSA**

Dr. Döbör András

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

KÖZÖSSÉGI FŐISKOLA PROGRAMELEM

Az egyetem hiánypótló szolgáltatásának tekintjük a **hálózatfejlesztésben** betöltött szerepét.

A hálózatfejlesztés a társadalmi innovációt nagyban képes befolyásolni a **regionális együttműködések, a felsőoktatási potenciál és a tudás ipar közötti kapcsolatok** megteremtésével, fenntartásával és fejlesztésével: akár a nemzetközi kapcsolatok kiépítése és működtetése, **akár a helyi tudás-ipar regionális fejlesztése** a cél, az egyetem aktív kezdeményezője a hálózatépítésnek.

A projekt vonatkozó programeleme, a **közösségi főiskola regionális megalapozása** is egy olyan **szolgáltatása lehet a regionális felsőoktatásnak**, amelytől megoldás várható a helyi közösség, a helyi társadalom problémáira.

Új képzési tartalommal és kapacitással bírnak a jövő közösségi főiskolái, amelyek megalapozása történik ebben a projektben – olyan képzési forma kialakítására törekszünk, amely megoldást jelenthet gazdasági-társadalmi problémákra: az **elvándorlásra és a tudás-ipar munkaerőhiányára**.

A közösségi főiskola mindaddig **ismeretlen felsőoktatási formáció**, amelynek helyi előkészítésétől azt várjuk, hogy megalapozottan képes értéktermésre.

KÖZÖSSÉGI FŐISKOLA PROGRAMELEM

„Közösségi főiskola szervezeti modelljének és képzési portfóliójának kidolgozása a Dél-alföldi Régióban” című programelem **négy modulra** osztott.

1. „A közösségi főiskola szervezeti modelljének kidolgozását megalapozó kutatás”
2. „Képzési portfólió kialakítása a foglalkoztatók szakképzett munkaerő iránti igényeinek felmérésére alapozva”
3. „A regionális felsőoktatási képzések (alap és szakképzések), és a helyi szak- és felnőttképzést folytató intézmények képzési tartalmainak feltárása és összehangolása, a regionális közösségi főiskola portfóliójába integrálása céljából”
4. „A közösségi főiskola modelljét kidolgozó kutatás előkészítése és disszeminációja”

A kutatások szakmai megvalósítója az SZTE JGYPK Felnőttképzési Intézete és az SZTE JGYPK Szakképzési, Távoktatási és Továbbképzési Központja oktatói, kutatói és hallgatói:

10 kutató, 7 kutatási és projektasszisztens, 6 hallgató

A programelemben vállalt eredmények:

5 db együttműködési megállapodás aláírása (Békéscsabai Önkormányzat, Szegedi Önkormányzat, Békés és Csongrád megyei kereskedelmi és iparkamara + 1 külföldi szak-felnőttoktatási partner)

1 db kialakított új típusú felsőoktatási szolgáltatás – közösségi főiskola koncepció

1 db zárókonferencia

1. MODUL

A közösségi főiskola szervezeti modelljének alternatívái, alap kutatás, új forma, új megoldások

1. A magyarországi képzés és felnőttképzés történetében megjelenő korábbi példák és törekvések feltárása, a **történeti megalapozás** segítheti az új szervezeti forma elfogadtatását.

2. **Státusának, szervezeti struktúrájának és irányítási rendszerének** kidolgozása.

A **kutatás célja** a különböző modellek előnyeinek és hátrányainak feltárása, értékelése, és ennek alapján **alternatív szervezeti modellek** bemutatása, és a **végző javasolt modell kiválasztása** ami megvalósulása esetén kihatással lesz számos tényezőre, pl. az irányításra, a dolgozók foglalkoztatására, a szervezeti struktúrára, az anyaintézményhez való viszonyra, a városhoz, kistérséghez való viszonyra, a térség gazdasági-társadalmi-kulturális viszonyaira.

Javaslatok megfogalmazása a közösségi felsőoktatási képzési központok küldetésére, státusára, szervezetére, irányítására, és egy **alternatív életpálya modell** kidolgozása.

1. MODUL

A közösségi felsőoktatási képzési központ (KFKK) új szervezeti forma a magyar felsőoktatásban. Eredményessége nagyban függ a választott szervezeti megoldástól

A jelenlegi szervezeti megoldás nem segíti elő a KFKK-k eredményes működését
⇒ Javaslat egy megfelelőbb szervezeti modellre

Community college, USA:

- kialakulása, fejlődése
- küldetése, szerepe a helyi társadalmi-gazdasági fejlődésben
- irányítása
- kapcsolatrendszere, együttműködése a helyi szereplőkkel

A közösségi főiskola megfelelői Európában

Többkampuszú rendszerek, távoli képzőhelyek

- típusai
- működtetésük, irányításuk, viszonyuk a főkampusszal
- oktatói gárdájuk

Külföldi reformok tanulságai

Primer kutatás: Békéscsabai önkormányzat, Békés megyei munkáltatók, középiskolák megkérdezése

⇒ szintézis

1. MODUL

„Fokozatváltás a felsőoktatásban”: közösségi főiskola, amerikai mintára

2015-ös FTV módosítás: KFKK, nem önálló intézmény

87/2015-ös korm. Rendelet (francia mintára):

- a KFKK létrehozására és fenntartására a települési önkormányzat (+ helyi vállalkozások, egyház) nonprofit szervezetet alapít; ez a KFKK fenntartója
- a KFKK nem önálló intézmény, hanem gesztor egyetem(ek) kihelyezett képzőhelyei, **csak képzési színtér, személyzet csak létesítmény-fenntartásra**

2015 nyár-ősz: Salgótarjánban, Békéscsabán, Kisvárdán, Ózdon és Sátoraljaújhelyen lehet

2016 elejére működési engedélyt kapott:

- Hatvan (BGE+BMGE), Kisvárda (DE), Siófok (GDF),
- Sümege (WSÜF Henry Newman Központ)

1. MODUL

? Jó-e ez a szervezeti megoldás?

Nem.

1. Bizonyos (koordinációs) funkcióknak nincs gazdája
2. Nem alkalmas a KFKK-nak szánt küldetés megvalósítására
3. Nem biztosít egyenértékű tanulási élményt és eredményt
4. Irányítási szempontból kiforratlan

1. MODUL

1. Bizonyos (koordinációs) funkcióknak nincs gazdája

Kinek a feladata ebben a rendszerben:

- a képzési igények felmérése az adott térségben,
- az optimális képzési portfólió meghatározása, ezek változásának folyamatos nyomon követése,
- a megfelelő gesztor egyetem(ek) kiválasztása,
- a vállalatokkal és a gesztor egyetemmel/egyetemekkel való oktatásszakmai kapcsolattartás,
- a rezidens oktatók felkutatása,
- több gesztor egyetem esetében a képzések összehangolása?

1. MODUL

Békéscsaba MJV önkormányzata:

„Bár a város 1996 óta rendelkezik felsőoktatási intézménnyel, mivel a felsőoktatás soha nem tartozott az önkormányzat irányítási kompetenciájába, nem áll rendelkezésre alkalmas szakembergárda létszámában és összetételében sem. A hagyományos értelemben vett intézményfenntartói szerepet nem tudja a város ellátni.”

1. MODUL

Megoldás:

- A befogadó térségben létre kell jönnie egy olyan szakmai koordinációs szervezetnek, amely – legalább megyei szinten – ellátja a fenti feladatokat, és ehhez megfelelő kapacitással rendelkezik.
- Ebben a szervezetben egyaránt lenniük kell olyan szakembereknek, akik a helyi adottságokat ismerik, és olyanoknak is, akik a felsőoktatásra vonatkozóan rendelkeznek megfelelő kompetenciákkal.

Σ A fenntartó szervezet nem létesítmény-üzemeltető, hanem az adott térség felsőoktatási szolgáltatásait és az érintett szereplők tevékenységét koordináló szakmai szervezet.

1. MODUL

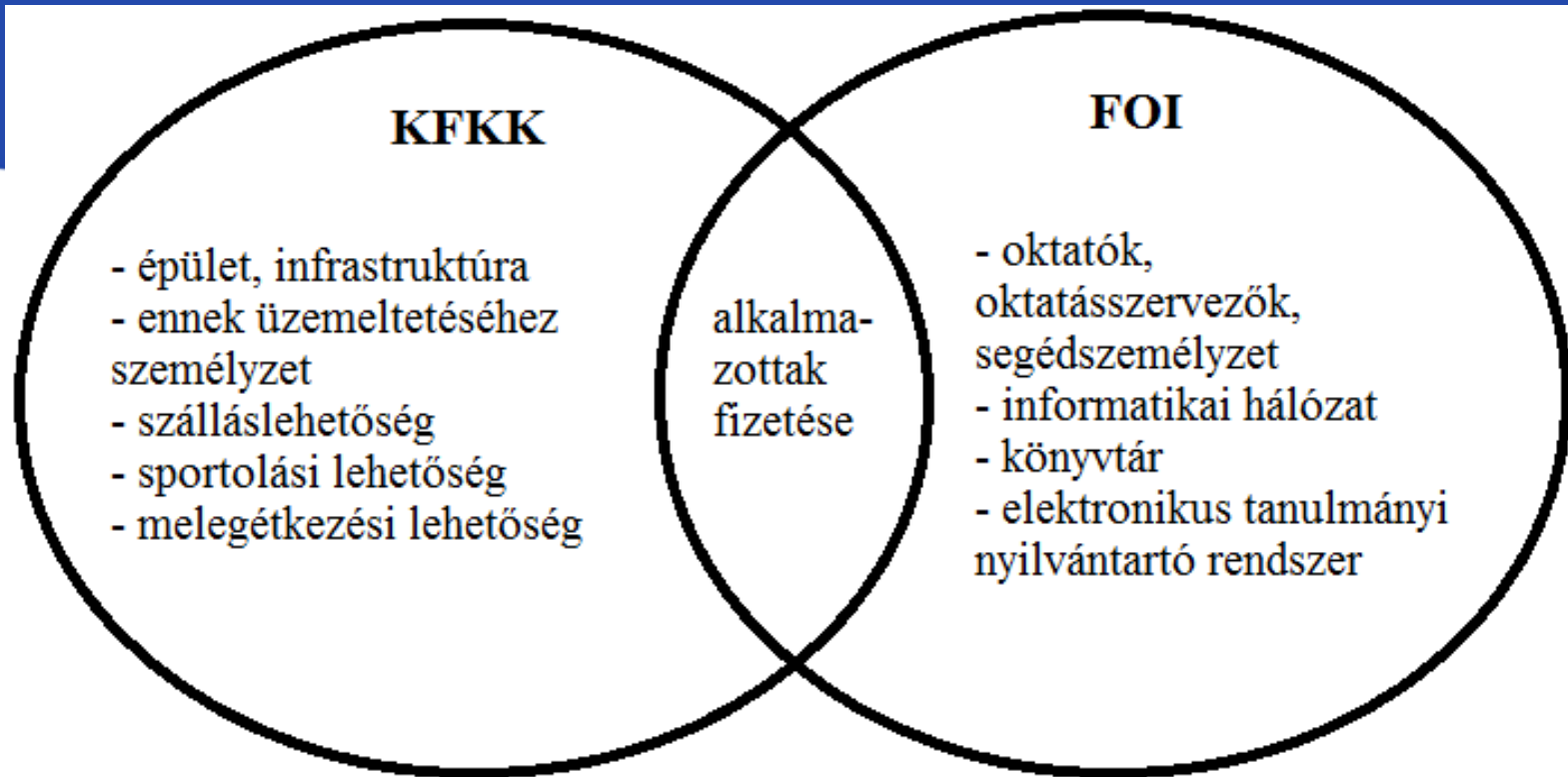
2. A jelenlegi szervezeti megoldás nem alkalmas a KFKK-nak szánt küldetés megvalósítására.

Menedzsment alaptétel: a szervezeti megoldások kiválasztásánál a küldetésből kell kiindulni.

A KFKK-knak szánt küldetés:

- a helyi gazdaságfejlesztés fajsúlyos tényezőjévé válik
- a felsőoktatás szolgáltató funkciói megerősödnek mind a hallgatók, mind a helyi társadalom irányába
- a napi működés a minőség körül forog
- valódi szellemi központként működik

Erre egy „képzési színtér” nem alkalmas.

67/2015. Korm. Rendelet alapján saját szerkesztés

Pusztán az oktatás nem fejt ki lokális fejlesztő hatást, különösen nem a kihelyezett oktatás (kutatás –TT, local engagement, stewards of the place)

USA community college: ezer szállal és tevékenységgel kapcsolódik a helyi közösséghez

1. MODUL

Megoldás:

A KFKK-n állandó, elsősorban a helyi közösséggel való kapcsolatot biztosító kapacitást kell kialakítani.

- vállalati kapcsolattartó
- LLL koordinátor
- beiskolázási felelős, középiskolai kapcsolattartó
- kulturális, sport- és szakmai programok, a helyi közösséggel közös programok, civil kezdeményezések felelőse
- alumni (öregdiák közösség) szervezője
- pályázati felelős
- marketing és kommunikációs felelős
- kutatási felelős stb.

1. MODUL

3. A jelenlegi KFKK-k nem biztosítanak egyenértékű tanulási élményt és eredményt

Infrastruktúra + leutazó oktatók + csak a gesztor egyetemen elérhető szolgáltatások $\neq$ tanulási élmény, tanulási eredmény

MAB vélemény (FTV módosítás tervezethez, 2015 tavasz):

„A közösségi felsőoktatási képzési központ elhibázott koncepcionális elem. Még a (korábban megszüntetett) székhelyen kívüli képzéseknél is rosszabb megoldást jelentene, s országszerte „**sufni egyetemek**” kialakulásához vezetne. A képzések minősége szempontjából kifejezetten aggasztónak tartjuk az **intercity professzorok** számának várható emelkedését. A magyar felsőoktatási képzések esetén **felhígítása** semmiképpen sem az 'akadémiai értékeket megjelenítő, tudományos kiválóságon alapuló világszínvonalú felsőoktatás megteremtésé'-nek célkitűzését szolgálná.”

1. MODUL

Megoldás:

Rezidens oktatói gárda (főállásúak, mesteroktatók és óraadók)

⇒ alternatív oktatói életpálya-modell (Ø Publish or perish!)

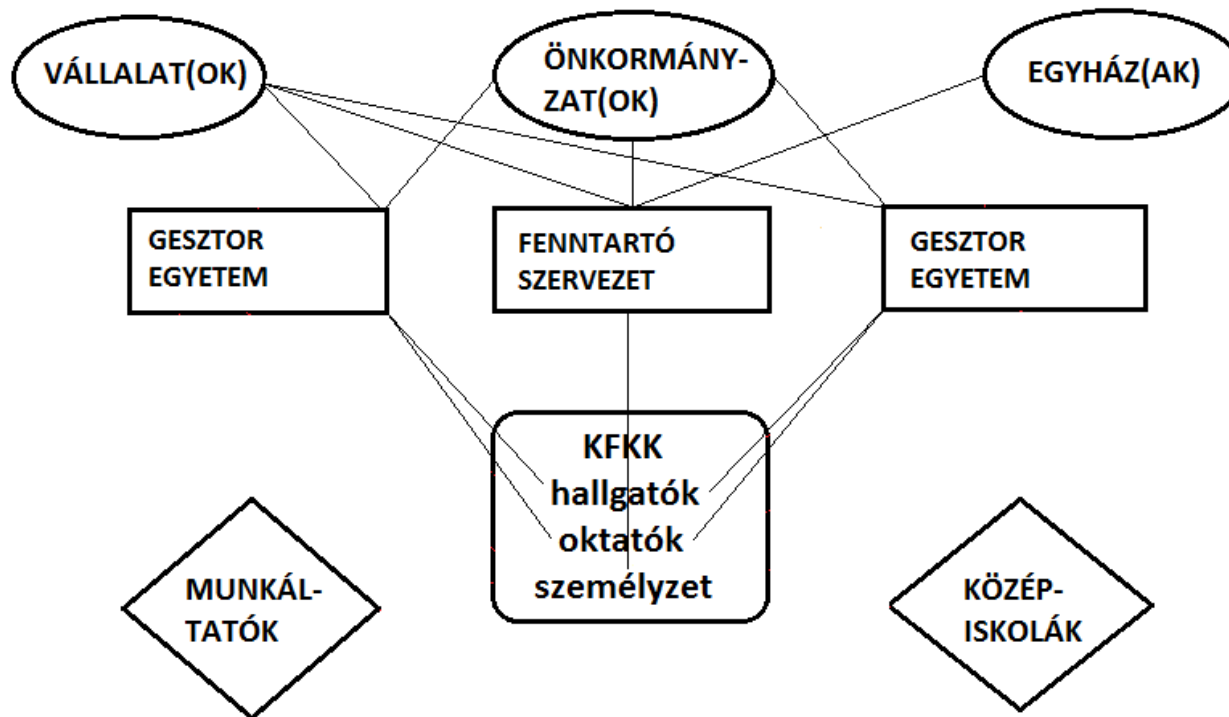
Helyben elérhető szolgáltatások és ehhez megfelelő személyzet

1. MODUL

4. Irányítási szempontból átgondolatlan

A KFVK létrehozásában és működtetésében több helyi és nem helyi szereplő is részt vesz

ezek között érdekellentétek, hatásköri problémák lehetnek,
a közös döntések meghozatalának nincs biztosítva a szervezeti háttere

1. MODUL

Megoldás:

stratégiai irányító testület létrehozása (board)

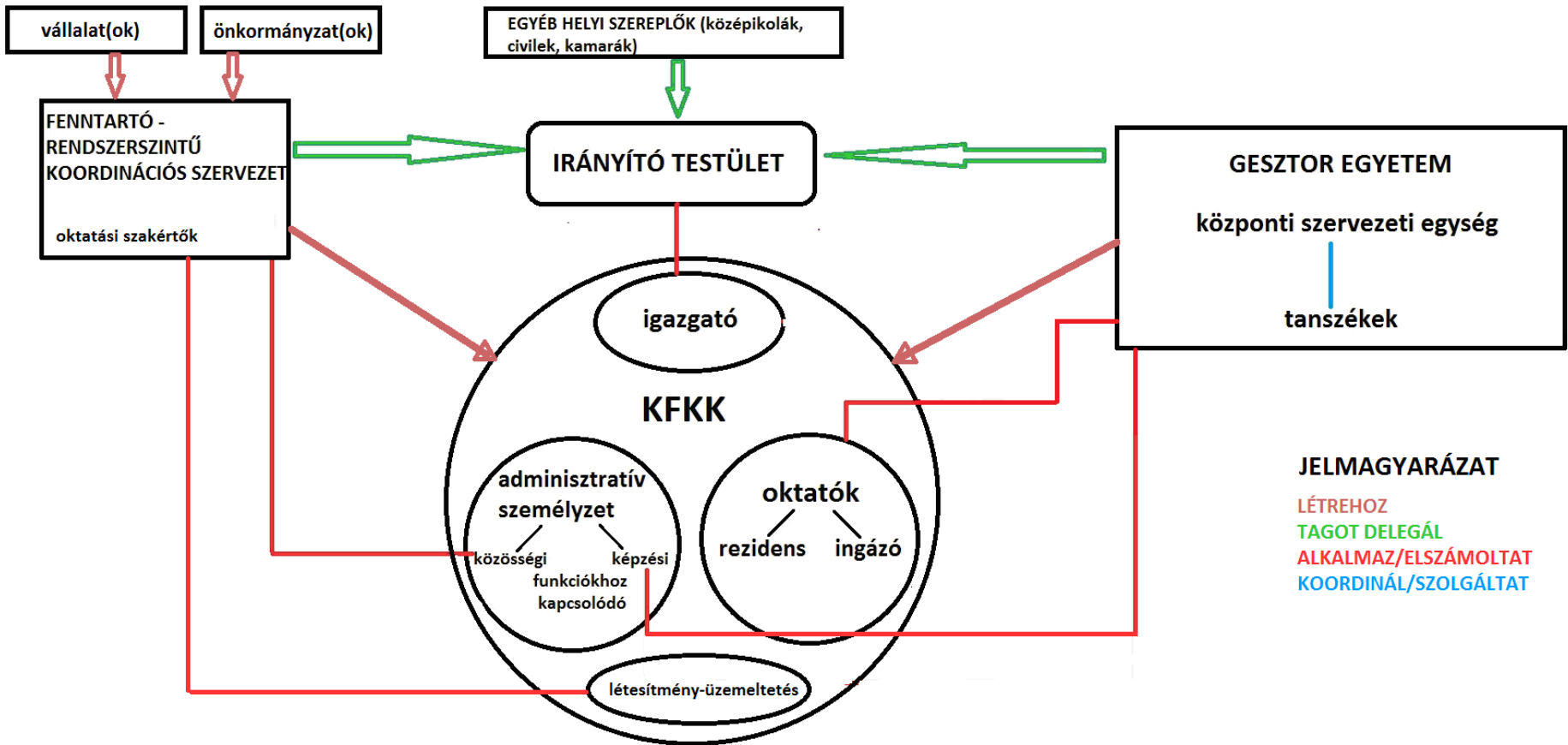
Ezzel:

- a) feloldhatók a hatásköri dilemmák és érdekellentétek
- b) biztosítható az egységes, közösen kialakított és minden fél számára elfogadható stratégia

Tagjai:

- fenntartó
- egyéb helyi szereplők (középiskolák, civil szervezetek, kamarák, közintézmények, a fenntartó szervezeten kívüli vállalkozások, munkáltatók)
- hallgatók (korlátozott jogkörrel)
- gesztor egyetem(ek) vezetésének képviselője
- gesztor egyetem(ek) érintett képzéseinek képviselője
- KFKK igazgató (konzultatív jogkör)

1. MODUL

2. MODUL

A foglalkoztatók szakképzett munkaerő iránti igényeinek felmérése, képzési portfólió kialakítása

A közösségi főiskola képzési kínálatát a helyi munkaerő-piaci igényeknek megfelelően kell kialakítani, ehhez szükséges vizsgálatok kerültek elvégzésre:

Dél-alföldi régió munkaerő-piaci helyzete,
foglalkoztatók jellemzői (ágazat, profil, méret, foglalkoztatott létszám stb.),
a vállalati képzések volumene, jellemzői,
a régió szakképzési, oktatási/felnőttképzési kereslete és kínálata,
a foglalkoztatók oktatási és képzési szükségletei, humán erőforrással szemben támasztott kompetencia igényei.

Rendkívül fontos, hogy a közösségi főiskola **képzési kínálata folyamatosan tudjon reagálni** a folyamatosan jelentkező és változó munkaerő-piaci igényekre.

3. MODUL

A felsőoktatási képzések (alap és felsőoktatási szakképzések), szak- és felnőttképzések képzési tartalmainak vizsgálata, képzési portfólió javaslat

E fejezetben publikálásra kerülő kutatások célja a Szegedi Tudományegyetemen és a létrehozandó közösségi főiskola **felsőoktatási alap- és szakképzéseinek, felnőttképzéseinek és szakmai továbbképzéseinek** és az helyi köznevelési, szak- és felnőttképzési intézmények OKJ képzéseinek képzési tartalmi párhuzamosságainak beazonosítása, összehangolása, és a **munkaerő-piaci igények által megfogalmazott portfólióra történő javaslattétel.**

Ezáltal a **közösségi főiskola számára olyan képzési portfólió kialakítása,** amely egyrészt a felsőoktatási képzésekbe **belépni nem tudó,** vagy **tanulmányait befejező** hallgatóknak **helyben kínál megoldást,**

másrészt az alap és szakképzésekből **lemorzsolódó hallgatók** számára OKJ szakképesítés megszerzésének lehetőségét ajánlja fel,

harmadrészt felsőoktatási oklevelet (FOSZK, BA) szerző hallgatók **munkaerő-piaci sikerességét segítheti alapképzésükhöz integrált OKJ szakma megszerzésével,**

negyedrészen a helyi köznevelési, szak- és felnőttképzési intézményekben OKJ bizonyítványt szerzett tanulók számára **kreditbeváltási lehetőséget teremt** a közösségi főiskola, vagy az SZTE felsőoktatási alap- és szakképzéseiben.

3. MODUL

Mindez azonban nem teremthető meg a felsőoktatás, a régióban az SZTE nélkül, és **ezt a szinergiát teremtheti meg helyben a közösségi főiskola.**

A Magyar Képesítési Keretrendszer megfelelő alkalmazásának és használatba vételének előfeltétele, hogy a tanulási eredmény alapú gondolkodás beépüljön a képzésfejlesztési valamint az oktatási és értékelési folyamatokba. A keretrendszer hazai alkalmazása számos feladatot, ugyanakkor jelentős innovációs potenciált is jelent a szak- és felnőttképzési rendszer szereplői számára.

Fontosnak ítéljük **az egyéni tanulási utak lehetőségeinek megteremtését a közösségi főiskolán,** és felvetjük olyan oktatási módszerek bevezetését, amely az elsősorban ifjúsági korosztályba tartozó célcsoport számára a konkrét elméleti és gyakorlati tudás átadását megelőzően akár felzárkóztatási lehetőséget is biztosít, így **képes egyénre szabottan, az egyéni igényeknek megfelelő oktatási formát kínálni, illetve készségfejlesztéssel segíteni a későbbi tanulmányokat, vagy akár a munkaerőpiaci igazodást.**

3. MODUL

Segítve az oktatási portfólió összeállítását a majdani menedzsmentnek és döntéshozóknak **módszertan** kidolgozására került sor **a képzési és beiskolázási tervre vonatkozó igényfelmérés vonatkozásában** (közvélemény-kutatás, interjúkészítés elméleti kérdései, adatok gyűjtése és a releváns adatbázisok elemzése, tervezés és alapelvek lefektetése a közösségi főiskola képzési portfóliójának megteremtése céljából).

Szükséges lehet ehhez **a keretektől való kilépés**, a felsőoktatási szakképzések és az emelt szintű OkJ képzések rendszerének finomhangolása, átgondolása, erre lehetőséget ad az új szervezeti forma kialakítása!

KÖZÖSSÉGI KÉPZÉSI KÖZPONT KÉPZÉSI PORTFÓLIÓJA

A közösségi főiskola koncepciója + külföldi minták alapján úgy tűnt, a képzési portfóliójának **fő eleme a felsőoktatási szakképzés, és az alapképzés** lesz.

Ezt az előzetes várakozást az azóta történt fejlemények felülírták: a **felsőoktatási törvény új paragrafusai** nem definiálják, és pl. a debreceni egyetem által a kisvárdai közösségi főiskolán indított MA képzés bejelentése kapcsán sem hangzott el negatív kritika az oktatási kormányzat részéről.

Ennek értelmében azt gondoljuk, hogy **a képzés valamennyi szintje elvileg, igény és szükség esetén** jelen lehet a közösségi főiskola portfóliójában.

Emiatt, mielőtt a konkrét és lehetséges békéscsabai képzési portfólióra javaslatot tennénk, szükséges rögzíteni:

- **milyen képzési szinteken gondolkodunk** a Dél-alföldi régióban a Szegedi Tudományegyetem és a régió felsőoktatási intézményeinek jelenlegi portfóliója alapján,
- illetve kilépve a jelenlegi keretkből, milyen megoldásra váró **problémák orvoslását** javasoljuk.

KÖZÖSSÉGI KÉPZÉSI KÖZPONT KÉPZÉSI PORTFÓLIÓJA

FOSZK képzés

- gyorsan és rugalmasan lehet bevezetni, teljes portfólió rendelkezésre áll, jelenlegi formában nem alkalmas

BA/BsC alapszakok

- elméleti alapozó képzés, kevés gyakorlat, nincs munkaerőpiaci kimenet, vagy gyenge,
- inkább a gesztorintézményben történő MA képzéseken való továbbtanulást készítheti elő, és kevésbé a fiatalok helyben maradását,
- duális BA/Bsc képzésre nincs lehetőség, elmaradottabb régió, nincs nagy multicég.

Mesterképzés

- nem javasolt, akadémiai szektor, MAB ellenállása

Szakirányú továbbképzés, pedagógus továbbképzés

- a diplomával (és állással) már rendelkezőknek nyújt át- és továbbképzési lehetőséget,
- munkaerő-piaci kimenete kérdéses, KLIKK, Szakképzési Centrum.

Felnőttképzés

- piaci szereplőként, önfenntartásban, helyi igényeknek megfelelésben,
- a helyi szereplőkkel történő egyeztetéssel,
- kreditbefogadás a közösségi főiskola, mind az SZTE FOSZK és alapképzéseiben.

4. MODUL

A közösségi főiskola modelljét kidolgozó kutatás előkészítése és disszeminációja modell során került sor:

a közösségi főiskola létrehozásában érintett **kulcsszereplők** beazonosítására, bevonására

a **szerződések és együttműködési megállapodások megkötésére,**

és a kutatási eredmények **disszeminációjára együttműködésben Békéscsaba MJV Önkormányzatával** (3 konferencia + média-megjelenések Békéscsabán).

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE